

(1811)

Nro.

226.

DZIENNIK

Patryotycznych Polityków w Lwowie.

Dnia 4go Października 1797.

Gazety.

FRANCYA.

Z Paryża dnia 9. Września.

(Dalszy ciąg Excerptu.)

Lecz Xiążę waleczny i nieustraszony
w polu, we wszystkich innych rzeczach
nadto ograniczony, od podłych i prze-
wrotnych otoczony ludzi, zna ich do-
skonale, i zupełnie im się powodować
nie może, ich mierność i niezdolność wszelkie
F 10 od

(1812)

od niego oddała talenta, a pewni, iż wię-
cey u niego wymagają niskie pokłony, niż
prawdziwa zasługa, dowodzą iż lepiej
tam bydź kucharzem, niż poradcikiem.

Trzeba mi było dziewięciu godzin
pracy do namówienia Xiążęcia, ażeby na-
pisał do Jenerała *Pichegru* list o 9. wier-
szach. To nie chciał, ażeby ten list był
iego ręką pisany, to żeby go nie
datować, to znowu żeby nie nazywać
Pichegru Jenerałem, przez boiaźń, aże-
by w tym tytule nie uznał *Rzplitey*,
która mu ten tytuł nadała. Nowa tru-
dność względem Adressu i pieczęci z
herbami.

Dał się nakoniec zwyciężyć. Napi-
sał do Jenerała *Pichegru*, imieniem iego
pisanym.

Udałem się iak nayraniey do *Bazy-
lei*, zkad wysłałem *Fauchu* do *Altenkir-
chen* do Jenerała *Pichegru*.

Pichegru otworzywszy list Xiążęcia,
a poznawszy iego rękę, natychmiast po
przeczytaniu oddał go *Fouchowi* mówiąc:
Widziałem podpjs, i dołyć mi na tym.
Słowo Xiążęcia jest zakładem, na któ-
rym kazdy *Francuz* polegać powinien.
— Odnies ten list.

Na

Na ten czas *Fauche* tłumaczył żądania Xiążęcia. 1. Ażeby *Picbegru* ogłosił Króla w swojej armii, i wystawić kazał białą Chorągiew. 2. Ażeby oddał Xiążęciu *Huningę*.

Picbegru nie zezwolił na to: „Nie zrobię niespełna (rzekł). Nie chcę być trzecim tomem *Lafaieta* i *Dumouriera*. Znam moje sposoby; są one tak obszerne, iak pewne. Nie kończą się one w mojej armii, lecz się rozpościerają w Paryżu, w Konwencyi, w Departamentach, i w armiach Jenerałów moich kolegów równo ze mną myślących. Nie nie chcę czynić w części, trzeba razem wszystko zakończyć. Francya utrzymać się nie może Rzplitą, trzeba iey Króla, trzeba iey Ludwika XVIII. Lecz nie należy się zczynać kontrarewolucyi, aż gdy iuż będzie pewność nieomylnego iey uskatecznienia. Taka jest moja dewiza.

„Plan Xiążęcia do niczego nie doprowadza. Byłby wypędzony z *Huningi* w 4ch dniach, a iabym z 15. zginął. Armia moja składa się z ludzi walecznych, i z hultaiów. Trzeba iednych od drugich odłączyć, i tak pierwłzym dopomodz, aże-

ażebym nie mieli sposobu się cofnąć, i nie widzieli dla siebie ratunku, tylko w skutecznieniu przedsięwzięcia.

„Ażebym tego dokazać, ofiarując się przejść *Ren* gdzie mi będzie wskazano, dnia i godziny naznaczoney, i z taką liczbą woyska i ryszatunków, jaka mi zostanie przepisana.

„W przód umieszczę w fortecach Officerów pewnych, i równo ze mną myślących. — Oddalę łotrów, i obładzę ich w takich micyskach, z kąd szkodzić ani się łączyć nie będą mogli. — Przeprowadzimy się na drugą stronę *Ren*, ogłoszę Króla, zatknę białą Chorągiew. Korpus *Kondeusza* i armia Cesarzka złączy się z nami, natychmiast przeprowadzam resztę woyska, i wracam do Francyi. Fortece będą wydane, i na imię Króla obładzone woyskiem Cesarzkim.

„Złączony z armią *Kondeusza*, poruszam ze wszystkich stron moje sprzeczyny, idziemy wraz do Paryża, i stajemy tam w 14. dniach.

„Ale trzeba wam wiedzieć, iż ażebym żołnierz Francuski wołał, *Niech żyje Król*, trzeba mu dać wina i po talarze, i trzeba ażebym na niczym w tym momencie

mencie nie brakło. Trzeba opisać moją armią aż do czwartego lub piątego dnia marszu w *territorium Francuskim*.

„ To wszystko moją ręką pisane, odnieś *Xiążęciu*, i przynoś mi iak naysprzedzey iego odpowiedź. „

Wszystkie okoliczności kazały się *Kondenzowi* decydować, a decydować natychmiast. Prócz tego dobry rozrządek pokazywał iaki był człowiek *Pichegru*, iakie było iego zaufanie, i iego propozycye. *Europa* przyznawała iego talenty, a *Xiąże* był w stanie one osądzić.

Przytym iego postępek, iego plan był nowym tego dowodem. Przeszedłszy *Ren*, wszedłszy w szrodek armii *Kondenza* i *Wurmzera*, uczynił swoją ucieczkę nie podobną, a gdyby w nadzieiach skutek był omylony, stałby się sam *Emigrantem*.

Jaka nierozrządna pretensya chcieć lepiej znać armią *Pichegru*, niżeli sam *Pichegru*, mniemać się bardziey znającym pograniczne *Prowincye* niż *Pichegru*, który w nich *kommenderował*, i który *posadzał* po *fortecach* swoich *przyiaciół*.

(1818)

Atoli ta pretensya zgubiła w tym iako i w innych razach Monarchią. Xże Kondeusz czytając ten plan, odrzucił go całkowicie.

Trzeba było dla uskutecznienia iego powierzyć go Austryakom. Xiążę na to nie zezwolił, ażeby iemu tylko należała się chwała kontrarewolucyi.

Odpowiedział Jenerałowi Pichegru przez uwagi, i cała iego odpowiedź była, ażeby do pierwszego powrócić planu: Ażeby ogłosił Króla bez przeprowadzenia się przez *Ren*, ażeby oddał *Huningę*, i ażeby na ten czas sam Kondeusz bez niczyiej współki. pożyłączył do niego swoją armią.

Zaden sposób, żadne względy nie miały mocy nad Kondeuszem; myśl komunikowania planu Wurmserowi, i dzielenia z nim swojej chwały, czyniła go na wszystko głuchym.

Trzeba było przestać te uwagi Jenerałowi Pichegru. Pan *Courant* odebrał to zlecenie.

Zaświadczam, iż to Pismo znalezione było w puilaresie P. *d'Antraigues*. o tworzone w obecności Jenerała kommanderującego *Buonaparte* i Jenerała *Clarke*,

za-

(1817)

zatowane przezemnie w *Montebello* dnia
5. *Prairial* Roku 5. Rzplitey.

Jenerał dywizy szef Sztabu Jene-
ralnego.

(Podpisano) *Berthier*.

Na mieysce *Carnota* obrany został
Direktorem *François de Neufchateau*.

Tuteyszy obywatel *Betami* podał do
wiadomości publiczney, że pewna osoba
była u niego imieniem brata i sekretarza
Jenerała *Pichegru* i przyrzekła mu zna-
czną nadgrode, gdyby chciał do iego
uwolnienia z *Temple* dopomódź. Na to
wiele już osób miało się umowić, lecz
Obyw: *Betami* dawniey pod kominendą
Jenerała *Pichegru* będący przez wyia-
wienie rzeczy, zamysłem ich przeszk-
dził. — Gdy niektórzy z członków de-
putacyi woyskowej na deportacyą ska-
zani zostali, przeto Rada 500. na pro-
jekt Jen: *Jourdan* nową mianowała, w
niej zasiadają teraz *OO. Talot, Portes,*
Matin, Savary, Echasseriaux i Jour-
dan. — Wieść o aresztowaniu Margra-
biego de *Bouille* jest nie pewna. Jener:
Dumourier wcale się tu nie znajdował,
wfszy-

wszystko co się o nim w niektórych dziennikach znajdowało z prawdą się nie zgadza. — Miejsca 3ch osób nie zasiadających więcej w Kommissyi Edukacyi publiczney mają być natychmiast innym powierzone; ma być także podany projekt przeszkodzenia, ażeby Rójaliści żadnego wpływu do edukacyi młodzieży nie mieli.

Słychać, że *Barthelemi* na wyspę *Madagascar* deportowany zostanie. — Wiele osób na wygnanie skazanych tymczasem do zamku *Hamm* przewieziono, między nimi znajduje się wdowa po Xiążęciu *Orleans* i Xiążę *Conti*, który też na wsi mieszkał. — 22. znacznych emigrantów, w liczbie których jest Xiążę *Choiseul* i *Baron de Breteuil*, i oprócz tego 1208. a według drugich 1500. innych emigrantów zostało tu aresztowanych wszyscy deportowani być mają.
